

Любова Наталія Олександрівна,
слухач магістратури

Філянніна Людмила Анатоліївна,
кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри теорії та історії
держави і права факультету
підготовки фахівців для підрозділів
превентивної діяльності

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ПРОТИДІЯ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Взаємодія держав на міжнародній арені, спрямована на вільний обмін товарами, послугами, людьми, але іноді останніми обмінюються проти їх волі, порушуючи права, що гарантовані як міжнародними актами, так і національним законодавством. Торгівля людьми як одна із форм транснаціональної злочинності набирає активних обертів на території України. У зв'язку з реформуванням органів Національної поліції, які є основним органом протидії торгівлі людьми, є важливим удосконалення організаційних та законодавчих засад боротьби з торгівлею людьми. Тому, процес змін в правоохоронних органах, нестабільна економічна та політична ситуація в нашій державі створює сприятливі умови для активної діяльності торговців людьми.

Саме тому злочин, що посягає на право особи обирати місце свого перебування, знайшов своє закріплення в Кримінальному кодексі України. Так, за статистичними даними Генеральної Прокуратури України за 2013 рік до ЄРДР було внесено 131 повідомлення про злочин, передбачений ст. 149 Кримінального кодексу України, у 2014 – 115, у 2015 – 114, за десять місяців 2016 року було обліковано 87 кримінальних правопорушень за торгівлю людьми [1]. Що говорить про тенденцію до незначного зниження торгівлі людьми в Україні. Однак, варто пам'ятати про високий рівень латентності цих злочинів, адже велика кількість фактів здійснення торгівлі людьми, з різних причин, не виявляється правоохоронними органами, внаслідок чого не обліковується частина злочинів вказаної категорії.

Серед основних причин поширення торгівлі людьми в Україні на сьогодні є відсутність робочих місць, що могли задовольнити особу; зростання цін, але при цьому малі заробітні плати; наявність в Україні багато незабезпечених сімей, які не отримують належної матеріальної підтримки від держави; діяльність злочинних об'єднань, поширення транснаціональної

злочинності; неактивна співпраця поліції України з міжнародними правоохоронними державами та правоохоронними органами іноземних держав, відсутність дієвих реформ у сфері боротьби з торгівлею людьми та незаконною імміграцією; нестабільна політична ситуація на Сході держави, необізнаність населення про ризики потрапляння до рук торговців та інше.

Уся діяльність органів Національної поліції будується на інформації, отриманій з різних джерел. Щодо джерел інформації про торгівлю людьми, то перш за все, правоохоронні органи отримують потрібні дані безпосередньо від потерпілих чи осіб, які стали свідками даного злочину. Але не завжди у потерпілих є можливість повідомити про вчинення протиправних дій щодо них, а інколи у таких осіб відсутнє бажання повідомити про це, викликане різними факторами. Перш за все це страх перед злочинцями, адже до особи, яку продали, а в подальшому експлуатували у різних сферах, могли застосовувати насильство, залякування, що вплинуло на психічний стан особи та викликало у неї відчуття не захищеності. Іншою, і не менш важливою, причиною неповідомлення потерпілим про факт вчинення злочину є недовіра до самої поліції. Проблема недовіри до правоохоронних органів гостро постала за часів міліції і аби виправити дану проблему, і напевне, було прийнято рішення реформувати її в поліцію, змінивши кардинально засади її діяльності, поетапно повертаючи довіру населення. Залишається надіятись, що дана причина неповідомлення потерпілим про факт торгівлі людьми, буде нейтралізована. І особа, яка постраждала від протиправних діянь не буде боятися повідомити про вчинений злочин та буде вірити у результативність діяльності поліції.

Детальне знання свого району, кількості осіб, які виїхали за межі держави, чи навпаки заїхали на територію обслуговування, причини такого виїзду чи приїзду, кількість осіб у скрутному матеріальному становищі та без постійного місця роботи допоможе працівнику поліції вчасно виявити можливих жертв та не допустити реалізації злочинного умислу щодо неї.

Звичайно, самостійно органи Національної поліції не в змозі ефективно протидіяти торгівлі людьми. Відповідно до ст. 5 Закону України «Про протидію торгівлі людьми» суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми є Президент України, Кабінет Міністрів України, центральні органи виконавчої влади, місцеві органи виконавчої влади, закордонні дипломатичні представництва України, заклади допомоги особам, які постраждали від торгівлі людьми [2].

Згідно з Постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми» від 22 серпня 2012 року №783 у разі коли постраждала особа не зверталася та не бажає співпрацювати з органами Національної поліції, відповідальний підрозділ подає до органу Національної поліції інформацію про вчинення злочину з поміткою про відмову особи співпрацювати з відповідними органами [3]. Отже, не зважаючи на те, що особа не бажає

повідомляти про вчинюваний стосовно неї злочин до правоохоронних органів, орган чи посадова особа, якій стали відомі відомості про факт вчинення торгівлі людьми. повідомляє орган поліції. Тому є важливим налагодження та підтримання тісного зв'язку працівників поліції з іншими суб'єктами протидії торгівлі людьми, громадськими і міжнародними організаціями, журналістами та ін.

Щодо безпосереднього підрозділу в Національній поліції, який займається вирішенням цієї проблеми, то ним є Департамент боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми. Департамент боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми, Національної поліції України є структурним підрозділом Національної поліції України, який функціонує у складі кримінальної поліції та відповідно до законодавства України забезпечує реалізацію державної політики у сфері протидії торгівлі людьми. запобігання вчиненню, виявлення, припинення та розкриття кримінальних правопорушень, пов'язаних з нелегальною міграцією, а також правопорушень у сфері суспільної моралі [4].

Отже, у зв'язку з реформування органів Національної поліції, будемо надіятися, що протидія торгівлі людьми та нелегальній міграції стане ефективнішою. Перш за все, жертви торгівлі людьми довірятимуть поліцейському та будуть впевнені у його дієвості та результативності, відчуватимуть себе захищеними. До того ж органам поліції, особливо Департаменту боротьби зі злочинами, пов'язаними з торгівлею людьми, будуть активно сприяти громадські організації, волонтери, журналісти. Адже, з таким небезпечним та ганебним злочином потрібно боротися разом, залучаючи якомога більше сил.

Література

1. Єдиний звіт кримінальних правопорушень. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html>.
2. Закон України «Про протидію торгівлі людьми» Верховна Рада України; Закон від 20.09.2011 № 3739-VI [Електронний ресурс]. - Режим доступу <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/print1445787381941108>.
3. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, які здійснюють заходи у сфері протидії торгівлі людьми» від 22 серпня 2012 року №783 [Електронний ресурс]. - Режим доступу <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/print1445787381941108>.
4. Тимчасовий сайт Національної поліції [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <https://www.npu.gov.ua/ru/>